

Kemikaalien EU-riskinarviointi ja -vähennys

Päivitetty 31.8.2005

1,4-Dioksaani

CAS Nro 123-91-1

Synonyymejä :

1,4-dioxacyclohexane

diethylene dioxide

diethylene ether

diethylene-1,4-dioxide

dioxane

dioxyethylene ether

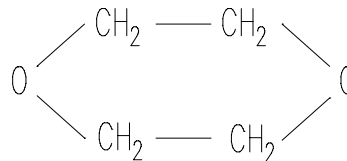
glycoethylene ether

NE 220

p- dioxane

tetrahydro-1,4-dioxane

tetrahydro-p-dioxane

Tuoterekisteritiedot (2004)

Valmisteiden lukumäärä	Alle 4 tuotetta Suomessa markkinoilla.
Maahantuonti/tonnia	Tiedot luottamuksellisia.
Valmistus/tonnia	Tiedot luottamuksellisia.
Yhteensä/tonnia (josta ≥95 %:n aineen osuus)	Tiedot luottamuksellisia.
Pääasiallisimmat käyttötarkoitukset Suomessa	Laboratoriokemikaali, voiteluaineiden lisäaine.

Aineen luokitus- ja merkintätiedot (STM asetus 509/2005; maininta, jos vain ehdotus) ja HTP-arvot (STM asetus 109/2005)

Luokitus	Merkintä	
F; R11-19; Carc.Cat3; R40; Xi; R36/37; R66	Helposti syttyvää F. Haitallista Xn.	R11 Helposti syttyvää. R19 Saattaa muodostua räjähtäviä peroksiedeja. R36/37 Ärsyttää silmiä ja hengityselimiä. R40 Epäillään aiheuttavan syöpäsairauden vaaraa. R66 Toistuva altistus voi aiheuttaa ihon kuivumista tai halkeilua.
HTP-arvot	8 h 15 min	25 ppm (91 mg/m ³) 40 ppm (150 mg/m ³)

I Yhteenveto Euroopan komission riskinarvion johtopäätöksistä aineelle altistumisesta ja vaaroista, European Union Risk Assessment Report, The Netherlands, 2002.

1 Altistuminen

Työntekijät	Työntekijät saattavat altistua aineelle - aineen tuotantoprosessin aikana varsinaisessa tuotannossa, laadunvalvontanäytteiden otossa ja laitteiston huoltotoimenpiteissä - aineen jatkokäytössä kuten sen lisäyksessä erilaisiin valmisteseoksiin - aineen tai ainetta sisältävien tuotteiden käytössä esimerkiksi lääkevalmistuksessa, tekstiiliteollisuudessa, magneettinauhojen valmistuksessa ja laboratoriotyössä
Kuluttajat (ml. epäsuora altistuminen ympäristöstä)	Aineelle voi altistua monien kosmetiikka- ja puhdistusaineiden välityksellä: - shampoot - vauvojen ihonhoitotuotteet - astianpesuaineet
Ympäristö	Ilma ja vesi: päästöt tuotannosta ja jatkojalostuksesta (mm. lääkeaineet, torjunta-aineet, magneettinauhut) sekä sivutuotteina eri käyttökohteista

2 Fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet

Molekyylipaino (g/mol)	88
Liukoisuus veteen, 20 °C (mg/l)	täysin liukoinen
Höyrynpaine, 20 °C (Pa)	4000
Sulamispiste (°C)	12
Kiehumispiste (°C)	101
logK _{ow}	-0,27

3 Vaikutukset

3.1 Terveysvaikutukset

Yhteenveto vaikutuksista	Aine on myrkyllistä maksalle, munuaisille ja hermostolle toistuvassa ja pitkäaikaisessa altistuksessa. Se aiheuttaa mahdollisesti syöpää.
Välitön myrkyllisyys	Rotalla havaitaan joidenkin maksaentsyymien aktiivisuuden kohoamista korkeille pitoisuuksille hengitystiealtistumisen jälkeen. Hiirellä havaitaan lääkeaineita metaboloivien entsyymien induktiota korkeille annoksille suun kautta altistumisen jälkeen. Myös joitakin neurologisia vaikutuksia havaitaan rotalla korkeilla annoksilla. Aineen LD ₅₀ -arvo suun kautta rotalla on 5170-7339 mg/kg ja ihon kautta kanilla 7855 mg/kg. Hengityksen kautta LC ₅₀ -arvo on 36700 mg/m ³ hiirellä ja 46000-52000 mg/m ³ rotalla. Ainetta ei luokitella myrkylliseksi.
Ärsyttävyyssyövyttävyyss	Aine on ärsyttävää silmälle ja hengitysteille ja voi aiheuttaa ihon kuivumista ja halkeilua pitkäaikaisessa tai toistuvassa ihoaltistuksessa. Aine luokitellaan ärsyttäväksi silmille ja hengitysteille ja haitalliseksi iholle. Aine ei ole syövyttävä.
Herkistävyys	Aine ei ole herkistävä marsulle. Herkistävyydestä ihmiselle ei ole tarpeeksi tietoa johtopäätöksiä varten.

Toistuvat ja pitkäaikaiset vaikutukset	Hiirellä ja rotalla aine aiheuttaa juomavedessä saatuna vaurioita nenäonteloon, keuhkoihin, maksaan ja munuaisiin. NOAEL-arvo rotalla 2 vuoden kokeessa on 10 mg/kg/vrk. Hengityksen kautta NOAEL-arvo rotalla 2 vuoden kokeessa on 108 mg/kg/vrk. Ihon kautta aine absorboituu ainakin kanilla ja marsulla ja aiheuttaa maksa- ja munuaisvaurioita. Rotalla pitoisuudet 5400 mg/m ³ ja yli vaikuttavat keskushermostoon. Ihmisellä on havaittu aineelle altistumisen ihon kautta aiheuttavan ihon tulehdusta ja ekseemaa sekä hengityksen ja ihon kautta altistumisen pitoisuuksille 720 – 2340 mg/m ³ verenpaineen nousua ja hermosto-oireita sekä munuaisten toiminnanvajauksen, joka aiheutti kuoleman.
Syöpävaarallisuus	Aine aiheuttaa suun kautta annettuna maksakasvaimia hiirelle ja rotalle. NOAEL-arvo on 10 mg/kg/vrk. Syöpävaarallisuudella on kynnyсарvo, koska aine ei aloita syöpään johtavaa prosessia vaan ainoastaan edistää sitä. Ihmisillä ei ole havaittu suurentunutta syöpäilmaantuvuutta aineelle altistuneiden työntekijöiden joukossa. Aine luokitellaan mahdollisesti syöpävaaralliseksi ihmiselle.
Perimävaarallisuus	Aineen perimävaarallisuudesta on olemassa joitakin heikkoja todisteita, mutta kokonaistiedot huomioonottaen sitä ei luokitella perimävaaralliseksi ihmiselle.
Vaarallisuus lisääntymiselle	Rotalla havaittiin yhdessä tutkimuksessa aineella olevan sikiölle myrkyllisiä vaikutuksia. Aineen NOAEL-arvo näille vaikutuksille on 517 mg/kg/vrk. Ainetta ei luokitella lisääntymisvaaralliseksi ihmiselle.

3.2 Ympäristövaikutukset

3.1.1 Haitattomat pitoisuudet (PNEC eli Predicted No-Effect Concentration)

	PNEC	Käytetty turvakerroin
Haitaton pitoisuus vedessä (mg/l)	57,5	10
Haitaton pitoisuus jäteveden puhdistamolla (mg/l)	2700	1
Haitaton pitoisuus sedimentissä (mg/kg wwt)	43,3 (laskettu veden PNEC:stä)	
Haitaton pitoisuus maaperässä (mg/kg wwt)	14 (laskettu veden PNEC:stä)	
Haitaton pitoisuus ilmassa (mg/m ³)		
Haitaton pitoisuus merivedessä (mg/l)		

Haitattomat pitoisuudet on arvioitu seuraavia tietoja käyttäen:

3.1.2 Vaikutukset eliöstöön (alhaisin tulos/laji)

	Tulos	Menetelmä ja laji
Viherlevä, myrkyllisyys NOEC (mg/l, 72 tuntia)	575	nimellinen konsentraatio, solun jakautuminen, <i>Mycrocystis aeruginosa</i>
Vesikirppu, akuutti myrkyllisyys EC50 (mg/l, 24 tuntia)	4700	liikkumattomuus, <i>Daphnia magna</i>
Kala, akuutti myrkyllisyys LC50 (mg/l, 96 tuntia)	6700 9850	semistaattinen, merivesi, <i>Menidia beryllina</i> läpivirtaus, <i>Pimephales promelas</i>
Vesikirppu, krooninen vaikutukseton pitoisuus NOEC (mg/l)	625	7 vrk, <i>Ceriodaphnia dubia</i>
Kala, krooninen vaikutukseton pitoisuus NOEC (mg/l)	>103	32 vrk, <i>Pimephales promelas</i>

Mikrobitoksisuus (mg/l)	2700 2700	NOEC, 16 h, solun jakautuminen, <i>Pseudomonas putida</i> NOEC, 16 h, glukoosin yhteyttämisen estyminen, <i>Pseudomonas fluorescens</i>
Vaikutukset muihin eliöihin		

3.1.3 Aineen biologinen kertyminen

Bcf (l/kg)	0,2-0,7 (mitattu arvo)

3.1.4 Aineen hajoaminen ympäristössä

	Tulos	Menetelmä
Helposti hajoava ("Ready Biodegradability")	ei	OECD testien ja ei-standarditestien perusteella ei ole biologisesti hajoavaa (testituloksia ei ilmoitettu)
Luontaisesti hajoava ("Inherent Biodegradability")		
Tunnetut hajoamistuotteet		fotolyysi: formaldehyde, glycol monovinyl ether, ethylene
Hydrolyysi	ei	Ei testejä, arvio tehty aineen rakenteen perusteella.
Muuta tietoa hajoamisesta	ilma t ^{1/2} : 1,2 vrk (OH) 3,4 h (NO) 60 h (O ₃)	Hajoaa suoran fotolyysin kautta. Reagoi ilmassa OH-radikaalien, typpimonoksidin ja otsonin kanssa

II Komission suositus 2002/575/EY/4.7.2002 vaarojen arvioinnin tuloksista ja toimintaperiaatteista vaarojen vähentämiseksi

Kohderyhmä	Todetut riskit	Suosittelut riskinvähennystoimenpiteet
Työntekijät	Aineen tai sitä sisältävän tuotteen tuotannossa, sisällyttämisessä valmistuksiin ja käytössä voi altistuksen seurauksena tapahtua rasvan liukenemista ihosta ja siitä johtuvia haittavaikutuksia. Puhdistusaineisiin sisältyvälle aineelle altistuminen ihon kautta voi aiheuttaa yleismyrkytyksen vaaraa ja syövän vaaraa. Inhalaatioaltistus valmisteiden tuotannossa voi aiheuttaa yleismyrkytyksen vaaraa ja syövän vaaraa.	Voimassa olevan työntekijöiden suojelua koskevan yhteisön lainsäädännön katsotaan yleisesti ottaen antavan riittävät edellytykset aineen aiheuttamien riskien rajoittamiseksi tarvittavalla tavalla. Tähän liittyen suositellaan seuraavaa: - työperäisen altistumisen raja-arvojen määrittäminen aineelle yhteisön tasolla.
Kuluttajat	Riskinarvion mukaan ei aiheudu riskiä.	-
Ympäristön kautta altistuvat ihmiset	Riskinarvion mukaan ei aiheudu riskiä.	-
Ympäristö	Riskinarvion mukaan ei riskiä ympäristölle.	-

III Riskinvähennysstrategian (Risk Reduction Strategy, 2001) havainnot, jatkotoimenpiteet ja kansalliset ehdotukset

Riskinvähennysstrategia	-
Kiellot ja rajoitukset	-
Kansalliset ehdotukset	-

